

Speciál:

Noam Chomsky o
Íránu, Demokratech,
Latinské Americe
a klimatických změnách

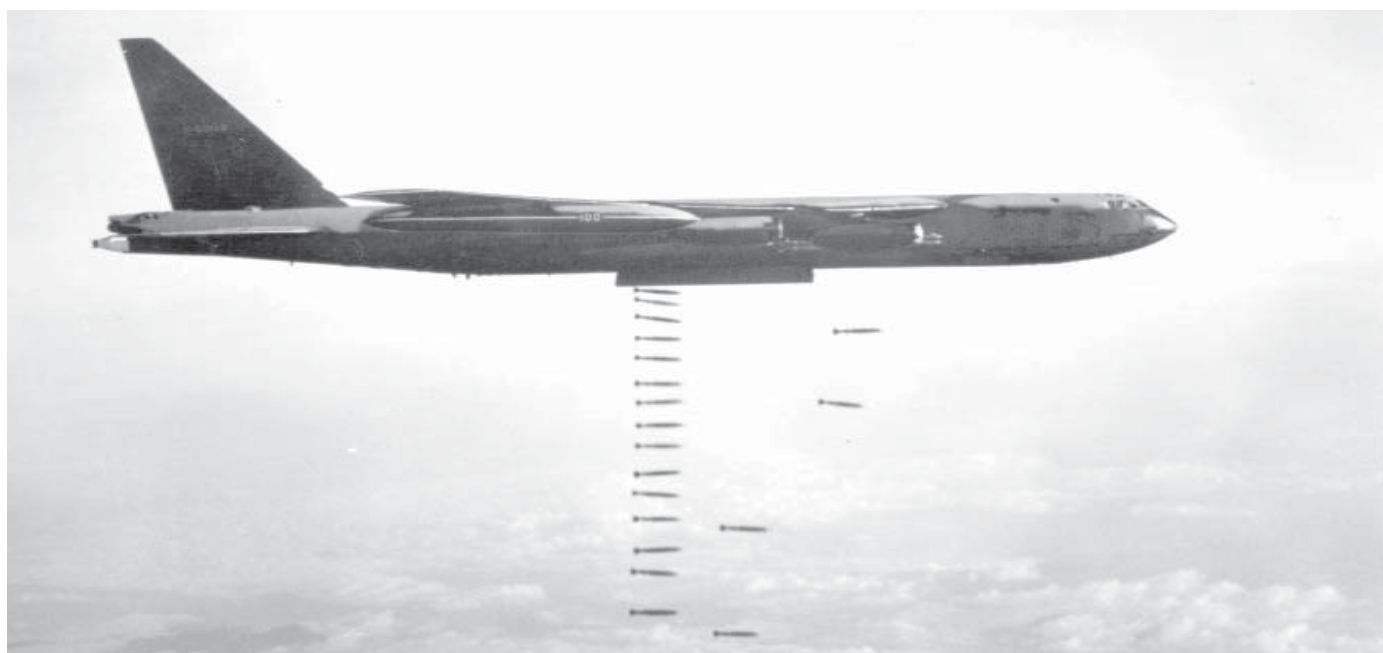
str. 8 - 12

Solidarita

PROTI VÁLCE A GLOBÁLNÍMU KAPITALISMU

ČÍSLO 11

Pokračování „války proti terorismu“: Útok na Írán?

**Ne základnám:
26.května celostátní
demonstrace v Praze**

„Diskriminace je ideologie“

Jako zástupci a zástupkyně neziskových organizací a akademického sektoru a zároveň individuální osoby tímto vyjadřujeme důrazný protest proti projevu premiéra České republiky Mirka Topolánka při oficiálním zahájení Evropského roku rovných příležitostí dne 2.4.2007 v divadle Archa. Domníváme se, že člověk v pozici předsedy vlády si takovýto projev nemůže dovolit. O to více, že se jednalo o připravený projev na specificky zaměřenou akci.

Ukazuje se při něm platnost a důraznost motta boje za rovnoprávnost žen osobní je politické. Že je premiér zastáncem neoliberálního přístupu je jedna věc a jako soukromé osobě mu právo na tyto názory nikdo nechce a ani nemůže upírat. Ovšem Mirek Topolánek je druhým nejvyšším představitelem České republiky. Vláda České republiky je mezinárodními smlouvami, včetně Smlouvy o členství v Evropské unii, zavázána k respektování a zajištění dodržování jistých hodnot, zásad, pravidel. Padesát let aktivního prosazování a zlepšování společenského postavení znevýhodňovaných či přímo diskriminovaných skupin ve společnosti je však podle Mirka Topolánka ideologií, která vede k mravně neobhajitelným nerovnostem. Projev pana Topolánka při zahájení Roku rovných příležitostí, a nejen tento, poukazuje na to, že současná vláda bude politiku rovných příležitostí prosazovat v rozporu se zásadami, k nimž se zavázala, a v souladu s neoliberalismem, tedy důrazem na nacionalistické zájmy a ekonomickou „bezbariérovost“. Osobní se tedy stává politickým.

Přístup Mirka Topolánka k politice rovných příležitostí dle našeho názoru, vyplývá z neochoty pochopit princip rovných příležitostí či přistoupit na něj. Premiér mj. prohlásil: „zárukou rovnosti příležitostí není žádná „dobře míněná“ (sic!) snaha narovnat nenarovnatelné...Jsou rozdíly, které jsou nevymýtitelné“. Premiér např. říká: „U zdravotně postižených nikdy nedosáhneme rovnosti, protože zde rovnost fakticky není“. Ano, existují rozdíly. Politika rovných příležitostí však není o stejnosti, o tom, že by se zákon měl „snažit srovnat ženu s mužem“ (také výrok premi-

éra), zdravotně postižené se zdravými, Romy, či jiné národnostní nebo etnické skupiny s dominantní skupinou. Politika rovných příležitostí je o srovnání startovní čáry, o rovnosti příležitostí, zacházení. Bohužel (neo)liberální přístup svým přehlížením mechanismů zakotvených ve struktuře společnosti a ve fungování institucí není schopen nahlédnout všechny aspekty vznikání a udržování nerovností ve spo-

(jde vůbec přirozenost a logika dohromady?), zdravého. Topolánek tvrdí, že tato „výsada“ činí ženy apriorně odlišnými a doufejme, že co je podle něj odlišné, není apriorně horší. Na reálném trhu práce jsou ale podle většiny statistických výzkumů ženy stále méně finančně hodnoceny za stejnou práci, v tzv. „feminizovaných“ odvětvích (což jsou ale v reálu nejzásadnější odvětví: zdravotnictví a školství) finančně

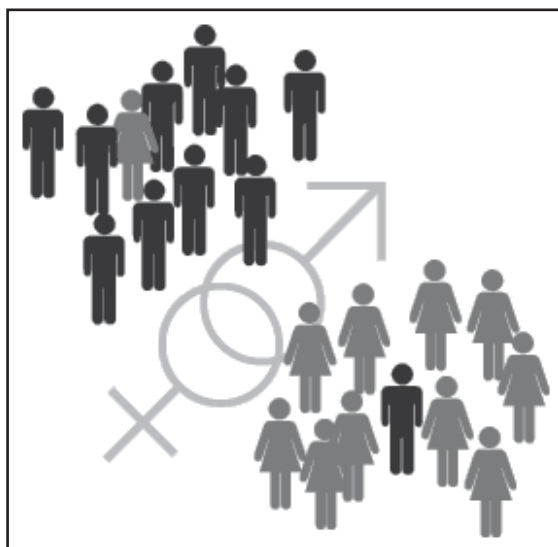
Další z nich se týká přístupu k národnostním a jiným menšinám. Neoliberální přístup, potažmo několikrát zmínka v projevu Topolánka, vyžaduje zcela ne-demokratickou asimilaci, tedy přizpůsobení se hodnotám dominantní skupiny (tedy, hodnotám prosazovaným panem Topolánkem/vládou). Člověk, který tvrdí, že prosazuje „vládu práva“, tak autoritářsky upírá hlasy menšinám a prosazuje ten dominantní, svůj. Je to však diverzita, která přispívá k větší toleranci, rozmanitosti, demokratičnosti společnosti a způsobů života.

Jak se panu Topolánkovi podařilo „vymýtit diskriminaci leseb a gayů“? Připomeňme si, že zákon o registrovaném partnerství máme navzdory ODS nikoliv díky ní. Zákon o registrovaném partnerství přitom ani zdaleka nedává stejná práva a povinnosti heterosexuálním a homosexuálním lidem a diskriminace na základě sexuální orientace stále trvá. Pan premiér tvrdí, že nezná případ diskriminace v zaměstnání - to by si měl pozorněji číst noviny, pak by mu jistě neunikl případ maséra Sydora z Čeladné, kterého odmítli právě z důvodu jeho sexuální orientace.

Jako zástupkyně a zástupci nevládních organizací spojených v České ženské lobby a dalších organizací žádáme českou vládu o vysvětlení stanoviska k politice rovných příležitostí.

Doufáme, že právě zahájený Evropský rok rovných příležitostí pro všechny poskytne i panu premiérovi České republiky možnost doplnit si chybějící znalosti v oblasti rovných příležitostí a porozumět základním hodnotám a principům, na nichž je Evropská unie založena.

GENDEROVÁ TISKOVÁ A INFORMAČNÍ AGENTURA

lečnosti, a nakládá břemeno zodpovědnosti za nerovnost na jednotlivce. Neohlíží se na kulturní, sociální, symbolickou rovinu společnosti. Ekonomické nástroje, odstranění bariér v ekonomické oblasti nestačí. Naopak. Právě pozitivní akce (které premiér nesprávně nazývá pozitivní diskriminací), jako dočasný nástroj, odstraňují nerovné startovní pozice ve společnosti. Dokonce, dočasné pozitivní akce mohou podle zkušeností různých evropských zemí napomoci ekonomickému růstu, o níž panu Topolánkovi především jde.

Nechceme rozebírat celý projev, chceme zde zmínit jeho nejzávažnější aspekty. Premiér se dotýká těhotenství a mateřské role ženy jako něčeho logického, přirozeného

podhodnocovány tak, jako ostatně celá tato odvětví a do ostatních oblastí trhu práce mají sníženou možnost vstupu i postupu na vyšší příčky vedení. Toto je Topolánkovo „odlišné postavení žen na trhu práce“ v řeči sociologických průzkumů. Z nového zákoníku práce rozhodně nevyplývá, na rozdíl od tvrzení pana premiéra, že je prostě „daleko rizikovější zaměstnat ženy než muže“. Nový zákoník práce totiž nerozlišuje zaměstnance/kyně jako ženu a muže, ale pracuje s pojmem rodič. Naopak pro moderní firmy zaměstnávat ve svém týmu ženy není rizikem, ale výhodou. Nehledě na to, že nový zákoník práce odkazuje v otázkách diskriminace na dosud neexistující antidiskriminační zákon.

Jiří Čunek, Romové a česká pravice

Jiří Čunek je asi mediálně nejsledovanějším politikem. Kauza úplatků, které měl přijmout ještě za starostování ve Vsetíně, je další z řady afér kolem původu majetku politiků. Zajímavější je další téma spojené s Čunkem, jeho jednání vůči Romům.

Veřejná debata se zaměřila hlavně na to, zda je toto jednání rasistické. Téměř celá politická scéna jeho výroky odsoudila, podle průzkumu veřejného mínění se však s tímto odsouzením ztotožňuje jen menšina společnosti. Zazněly také názory, že se Čunek „nebojí pojmenovávat věci pravými jmény“ a že „konečně chce někdo něco dělat“. V následujícím článku chci ukázat, že Čunek nemá žádné „nové řešení“, ale ve skutečnosti jde o přístup velice starý, který pouze nově spojuje chyby minulosti s chybami současné pravice politiky.

Rasismus

Rasismus je, myslím, v Čunkově výroku: „*To se budete muset jet někam opálit, začít dělat s rodinou binec, na náměstí dělat ohně*“ naprosto zřejmý. Nejde pouze o „opálení“ (už tady je rasismus docela jasný), ale i o vlastnosti, které jsou „opáleným“ přičítány. „Nepřizpůsobivost“ a „dělání nepořádku“ patří mezi klasické rasistické stereotypy, příznačné je i přiřazení smyšlených „typických zvyků“ - zde zcela absurdní „dělání ohňů na náměstích“ (představme si situaci, kdyby zhruba čtvrt milionu Romů začalo zapalovat ohně). Není náhodou, že Čunkovi vyslovily podporu téměř všechny neonacistické skupiny, od kterých se však distancoval.

Řešení romské otázky

Ať již Čunek vytahuje rasistickou kartu záměrně (např. ve snaze odvést pozornost od kauzy úplatků), nebo jde o podvědomé předsudky, opakuje ve svém jednání s Romy

zaběhlá schémata. Podívejme se stručně na historii současných „romské otázky“. Začíná po 2. světové válce, ve které bylo během romského holocaustu (a zde je nutno připomenout lhostejnost a někdy dokonce spoluúčast českých úřadů během přesunu Romů

kud nepřehledná situace, kdy se někteří Romové odmítli do nových bytů nastěhovat a zůstávali v parcích a na ulicích, další z nich se pak snažili vrátit na Slovensko nebo hledali možnosti uchytit se někde jinde. Peníze často získávali prodejem (pro ně zbytečné-

do koncentračních táborů) vybito téměř celé romské obyvatelstvo. Tehdy se zrodily plány využít při obnově průmyslu a znovuosídlování území po Němcích Romů ze Slovenska. Ti žili ve svých osadách často v katastrofálních podmínkách, byli ovšem zapojeni do venkovského hospodářství, což je během 2. světové války často uchránilo nejhoršího.

Po počátečních pokusech (zde bylo stěhování většinou dobrovolné, někdy byli Romové přiváženi do Čech pouze na turnusovou práci a pak se vraceli domů) se masové přesuny Romů do českých a moravských měst konaly v 50. letech. Život na městských sídlištích byl zcela odlišný od jejich původního a Romové jej ani nechťeli a zřejmě ani nemohli přijmout. Nastala poně-

ho zařízení bytů. Vládnoucí byrokracie najednou zjistila, že se po Čechách nekontrolovatelně pohybují tisíce Romů a uvědomila si, že zde vznikl problém. Tady vzniká „romská (tehdy cikánská) otázka“. Vznikne řada plánů, jak situaci řešit – Romové byli usazováni, rozptylováni a opět sestěhováváni dohromady. Jejich jazyk a kultura byla občas zakazována, jindy (zejm. hudba) povolována. Ač byly tyto plány dosti různorodé měly jedno společné – byly to plány pro Romy, s nimi samotnými se však nikdo ne bavil. Romové se proto s těmito plány neztotožnili a nacházeli cesty, jak je obcházet. Místo toho, aby začlenili Romy do společnosti (či dokonce asimilovaly, což byl záměr většiny z nich), vytvářely ve většinové

společnosti představu, jak by se Romové chovat měli a tím i představu „nepřizpůsobivosti“. V 80. letech, kdy již všechny plány selhávaly, nakonec vláda rezignovala a nechala Romy přežívat s příjmem ze špatně placených zaměstnání a sociálních dávek. Z dalšího postihování Romů v této době je třeba připomenout zejména ostudné případy sterilizace romských žen.

V 90. letech došlo k několika důležitým změnám. Negativní spočívala ve zhoršení sociální situace mnoha Romů, kteří při restrukturalizaci průmyslu přišli o zaměstnání. S ústupem od sociálního státu rostl tlak na omezování sociálních dávek, což vrcholilo návrhy dnešní pravice. Mnohem otevřeněji se také šířily rasistické myšlenky, k čemuž vydatně přispíval i tisk, kde se o Romech hovořilo pouze v černé kronice. To došlo tak daleko, že se většina Romů nechce v oficiálních průzkumech k romské národnosti hlásit. Pozitivní změna spočívala v tom, že se rozšířilo pochopení, že řešení nemůže přicházet pouze „shora“ jako doposud, ale musí vyjít z debaty s Romy samotnými. Místo *asimilace* se začalo hovořit o *integraci*.

Že ani dnes není toto pochopení úplně dokazuje právě Jiří Čunek. Jeho jednání s Romy ve Vsetíně je jako vystřižené z příruček stalinistické byrokracie. Jednoho dne (mj. krátce před volbami) nechal zkrátka Romy, obývací dům v centru města, vystěhovat. Část z nich skončila v jiném domě (mimochodem s velice přísnými podmínkami nájmu – už tím se výrazně liší od podmínek většinového obyvatelstva) další část byla posazena

do autobusu a odstěhována do jiného okresu. Tito Romové dostali domky, které byly v špatném stavu a za které se museli upsat (údajně pozdě večer na benzínové pumpě, kde měl autobus přestávku) na částku ve výši několik set tisíc korun.

V případě vsetínských Romů se dá hovořit ještě o dalších tématech - zda je pravda, že Romové neplatili nájem (byly vystěhovány i platící rodiny), kolik na něm někteří z nich dlužili a jaké byly další možnosti řešení. Lze také hlouběji rozebrat Čunkův výrok o „vrědu města“. Za nejtýpější ale považuji fakt, že se s Romy nikdo nebavil.

Pravicová sociální politika

Jiří Čunek se pokusil reagovat na kritiku tím, že začal tvořit vlastní plán pro Romy. V něm se k vrchnostenskému přístupu přidalo ještě politické smýšlení české pravice. To bylo vidět i ve vysvětlení, kterým Čunek ospravedlňoval svůj nedávný výrok. On sám tvrdil, že mluvil ne na Romy, ale na politiky. Výrok by tak byl kritikou tzv. pozitivní diskriminace. Čunkův tiskový mluvčí pak ve snaze vyvrátit podezření z rasismu rozšířil tento výrok na všechny kdo „zneužívají sociální dávky“. Pro ty našel zajímavý název „bílí Romové“. Tím ovšem používá slovo „Rom“ jednoznačně negativně, vlastně jako synonymum pro člověka, který zneužívá sociální dávky. Samotné *zneužívání sociálních dávek* je navíc pro pravici velice pružný termín. Místo toho, aby to znamenalo např. snahu omezit zaměstnávání „na černo“ či zabránit za-

městnavatelům, aby v případě nedostatku zakázek poslali své zaměstnance na nemocenskou, je využíván hlavně k tomu, aby zdůvodnil zpřísňování podmínek pro výplatu sociálních dávek. K rasismu se zde tedy přidává ještě napadání chudých lidí, závislých na sociálních dávkách. Romové mají tu smůlu, že jsou většinou obojí - jak příliš „opálení“, tak příliš chudí.

Z toho, co bylo z Čunkova plánu dosud v médiích publikováno, vyplývá, že chtěl především Romy „motivovat k práci“. Protože je odpůrcem pozitivní diskriminace, nemůže samozřejmě hledat možnosti jak Romům zaměstnání poskytnout přímo. Plán sice předpokládá zavedení veřejně prospěšných prací, kterými mělo být údajně podmíněno vyplácení dávek, ty však nejsou plnohodnotným zaměstnáním. Jednalo by se pouze o dočasnou práci, která by navíc nebyla patřičně odměněna. Byla by také ztížena možnost získat zaměstnání (což má být jeden z hlavních důvodů dávek), protože čas věnovaný veřejně prospěšným pracím by šel na úkor shánění místa či rekvalifikačních kurzů. Ve svém důsledku by toto opatření pouze upevnilo stávající situaci.

Koncepce tedy nemohla práci zajistit. Místo toho měla ke shánění práce *motivovat* - snížením sociálních dávek a hrozbou nahrazení peněžní dávky poukázkami na potraviny či oblečení. Má být také zajištěna větší *adresnost* sociálních dávek, pod čímž se dá představit zejména omezení jejich dostupnosti. Součástí koncepce je i vzdělávání Romů, hlavně kvůli jejich *přizpůsobě-*

třebám průmyslu. Jiří Čunek zatím nevysvětlil, co přesné má toto přizpůsobení znamenat, lze však předpokládat, že Romům bude přisouzena role zásobárny levné pracovní síly.

Tyto součásti „nové koncepce“ se překrývají s jiným plánem s „reformami“ chystaným ministrem sociálních věcí Františkem Nečasem. Ty nemají být uvaleny pouze na Romy, ale na všechny lidi pobírající sociální dávky. Shoduje se s nimi např. v zavedení poukázek na místo peněžní dávky a jejich omezení, zavedením existenčního minima jako nejnižší možné dávky. Velmi podobné je i postihování dlouhodobě nezaměstnaných.

Čunek se také s dlouhodobou politikou ODS shoduje snahou umožnit majitelům domů dávat výpověď bez udání důvodu, prozatím s lhůtou 2 roky (úvahy byly i o roce jednom). I zde by hrozilo výrazné nebezpečí, že budou postiženi právě Romové.

Podle posledních zpráv již Jiří Čunek opustil myšlenku samostatné koncepce a chce na ní spolupracovat s celou vládou. Bude zajímavé, nakolik se bude lišit od jeho vlastního díla..

Pozitivní diskriminace

Podobnost těchto chystaných opatření je způsobena hlubší myšlenkovou shodou. Ukazuje se to např. v nedávném projevu premiér Topolánka při příležitosti zahájení Evropského roku rovných příležitostí. Kritizuje zde politiku tzv. pozitivní diskriminace a právní ochrany, multikulturalismus a snaží se prokázat, že (zejména v případě žen) žádná diskriminace neexistuje.

Jako reakce na

tento projev a zejména proti bagatelizování diskriminace žen vznikla protestní nota, pod kterou se podepsala již řada organizací i jednotlivců. O Romech se Topolánek zmínil jen na několika místech. Kromě podivného tvrzení, že překážkou, která brání Romům získat vysokoškolské vzdělání, je neexistence školního, zmiňuje Romy hlavně při proklínání multikulturalismu. Mimo jiné opět vytáhl myšlenku asimilace (nejen Romů, ale menšin obecně), což je prý úkolem školství. Hlavně byl však zaměřen proti myšlence pozitivní diskriminace: „*zárukou rovnosti příležitostí není žádná „dobře míněná“ snaha narovnat nenarovnatelné. Žádná pozitivní diskriminace*“ opakovalo se častokrát v jeho projevu. Rovnost pro Topolánka znamená, že nebudou existovat žádná opatření, která by někoho zvýhodňovala. Ač to v tomto projevu nedodal, je to také jasný obsah vládní ekonomické reformy - celá *rovná daň* je snížení daní bohatým a zvýšení výdajů pro lidi s nižšími příjmy. Zdražení potravin a energií stejně také dopadne mnohem více na chudé než na bohaté, podobně jako Julínkovy „rovné“ poplatky ve zdravotnictví.

Co to má společného s Čunkem? Ten svůj nedávný výrok vysvětloval právě jako kritiku pozitivní diskriminace. A ve své další obhajobě uvádí: „*V mém jednání nikdy nebyly rasistické ani xenofobní motivy, naopak jsem se vždy snažil o rovný přístup ke všem.*“ Tato věta by klidně mohla zaznít ve zmíněném Topolánkově projevu. Podobně jej ve Vsetínské kauze hájil senátor Jaromír Štětina: „*Senátor Čunek zrovnoprávnil Romy. A není důvodu, aby*

Solidarita je Váš časopis

Zaujaly Vás články v tomto čísle? Časopis Solidarita se snaží přinášet zprávy z protiválečného a antikapitalistického hnutí, stejně jako analyzovat situaci v ČR. Předplatte si Solidaritu a dostáváte aktuální číslo vždy, když vyjde. Jsme otevřený časopis, který vítá Vaše příspěvky a podněty. Kontaktujte nás!

dnes nesl vinu za stát, který dodnes nedokázal všechny romské občany naší republiky integrovat do společnosti.“ Čunkův přístup k Romům je tedy příbuzný ani ne tak s politikou neonacistů, jako s myšlenkami české parlamentní pravice, zvláště ODS.

Kdyby však měly být příležitosti skutečně rovné, musela by být pro všechny stejná

„startovací čára“. Pravice by pak mohla tvrdit, že jakékoli zvýhodňování jí pouze deformuje. Nic takového však neexistuje, jen málokde je však tato úvaha absurdnější než právě v případě Romů. Ti jsou, jak jsem už psal výše, dlouhodobě znevýhodněni a opatření, která by to odškodnila a napravila jsou podmínkou jakýchkoli rovných příležitostí.

Hroší kůže?

Stále častěji se ozývá otázka proč Jiří Čunek ještě neodstoupil. Často se to přičítá jeho „hroší kůži“. Myslím, že jde mnohem spíše o to, že pravicové politici i jejich příznivci si uvědomují výše zmíněné souvislosti. Je pro ně proto mnohem těžší nechat Čunka

padnout. Kromě možné politické krize by znamenalo jeho odvolání i kritiku pravicové sociální politiky. K odstoupení Jiřího Čunka dojde až tehdy, když bude pravici připadat, že jeho rasistická rétorika tuto politiku diskredituje, a vymyslí, jak dělat Čunkovu politiku bez Čunka.

JAN RŮŽIČKA

Odpor proti radarové základně:

Zbývá dobýt ještě tři města

Ostrava, Brno, Plzeň, České Budějovice, Pardubice, Olomouc, Liberec jsou města, kde nyní existují místní skupiny Iniciativy Ne základnám. Tyto skupiny, kromě Ostravy, se zrodily po demonstraci 29. ledna a 13. února, kdy Iniciativa dokázala svolat tisícové demonstrace a ukázala, že odpor vůči základně USA není pasivní.

Během několika týdnů bylo pokryto 8 krajských měst ze 13.

Ačkoliv jsou mimopražské skupiny teprve na začátku, projevují se velice aktivně: základem jejich činnosti je pravidelné pořádání organizačních schůzek, kam chodí nejen aktivisté ale také občané hledající více informací, a samozřejmě petiční stolky na podporu referenda. Petiční stolky nemají jen funkci sbírání podpisů, ale jsou také další možností přenosu našich informací a argumentů nezávisle na velkých sdělovacích prostředcích. Navíc přibližují Iniciativu k lidem, kteří ji zvláště mimo Prahu mohou cítit jako něco dalekého a nedosažitelného.

Právě nedostatek informací díky mediálnímu embargu je nejvíce pocíťovaným problémem těchto skupin. Je tudíž přirozené, že další krok v jejich vývoji je uspořádání veřejné debaty ve vlastních městech. Stalo se tak již v Ostravě a Brně, nicméně prakticky všechny skupiny se chystají postupovat podobně během dubna a května. Na tyto diskuse jsou obvykle zváni i zastánci základny, či odborníci z ministeria obrany nebo za-

hraničí, kteří vždy odcházejí s tím, že publikum odmítá jejich demagogické názory, nekompetentnost a neinformovanost. Je tudíž úsměvné, že právě tyto lidé mají sílu říkat, že mají rozhodovat za lid, protože problému lépe rozumí. Vládní politici tak znovu dokazují vlastní ideologickou zaslepenost a neschopnost naslouchat a

akce ve vlastních městech: pokaždé se na nich sešlo 350 až 400 lidí. Další protest proběhl, ve společné režii místní skupiny s Prahou, v Plzni 6. března. Před krajským úřadem se sešlo zhruba 100-150 lidí, aby protestovalo proti kladnému stanovisku rady kraje k základně.

Ovšem hlavní demonstra-

ce bude Iniciativa demonstrovat sílu a zastoupení, které má nejen v Praze ale v celé republice

Iniciativa Ne základnám nemá jedno ústředí a jeho pobočky: všechny skupiny jsou si navzájem rovny. Ačkoliv pražská skupina se snaží pomoci nově vzniklým skupinám, jejich činnost je nezávislá na Praze. Nejvíce nezávislé jsou skupiny z Ostravy a Brna. V Ostravě již organizace Ne základnám existovala již dlouho ale kontakt s Prahou byl navázán až v lednu, brněnská skupina má dokonce vlastní webové stránky a trochu jiné stanovky: v jejich skupině mohou být angažováni jen jednotlivci a nikoliv již existující sdružení.

Je velice důležité, aby byla co nejdříve pokryta celá republika. Všechny místní skupiny totiž dělají nezastupitelnou práci ve svém okolí. Pracují mezi lidmi a v prostředí, které většinou dobře znají, dokáží limitovat negativní obraz mezi lidmi, kteří většinu informací čerpají z českých mass-médií a činí iniciativu opravdu celorepubli-

posuzovat problémy občanů, kteří si je zvolili za své zástupce.

Větší skupiny, jako ta ostravská a brněnská, již samostatně zorganizovaly protestní

ce se uskuteční 26. května v Praze na Václavském náměstí. Bude to celorepubliková demonstrace, kde mimopražské skupiny budou mít mimořádné postavení: na této demonstra-

5.5. Mezinárodní konference proti základnám
26.5. Celostátní demonstrace proti základnám

www.nezakladnam.cz

kovým a všelidovým hnutím.

Mimopražské aktivity Iniciativy se ale neomezují jen na zakládání a místních skupin. Máme velice těsné kontakty a spolupráci s obyvatelstvem a samosprávou obcí poblíž Brd. Tito lidé jsou v drtivé většině proti radaru, protože ho považují za bezpečnostní a zdravotní riziko poblíž jejich domovů a jejich svoboda pohybu ještě více omezena,

než je tomu dosud. Navíc jsou velice rozhořčeni chováním vlády, která jimi pohrdá: nekomunikuje totiž se starosty a na debaty v místních městech posílá „odborníky“ neschopné cokoliv vysvětlit, ale schopné buď slibovat nebo zastrašovat.

Další hodně pestrou skupinou jsou lidé, kteří samostatně sbírají podpisy pod naši petici. Tito lidé dokáží přiblížit aktivity

iniciativy i do těch nejmenších vesnic, dát svému okolí do podvědomý jiný obraz, než je ten mediální.

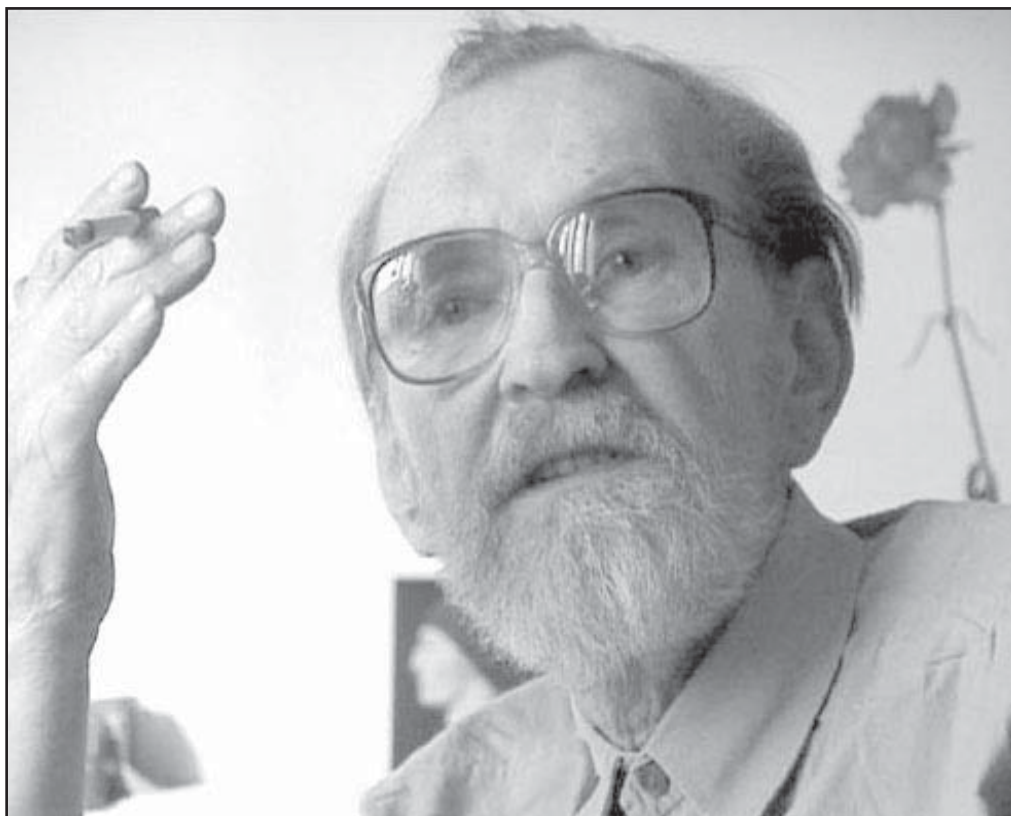
Rozšíření Iniciativy mimo Prahu znovu dokazuje vůli občanů aktivně rozhodovat o vlastním osudu. Dokazují, že lžou politici, kteří tvrdí, že občanům je téma lhostejné. Dokazují, že lidé chtějí být informováni, a že nejsou hloupé ovce, které se nechají mani-

pulovat: mnozí totiž již nevěří velké většině médií, která jsou pro americké základny. A nakonec dokazují, že se konečně začíná rodit občanská společnost nezávislá na zájmech parlamentních politických stranách.

JAKUB HORNÁČEK

Autor je členem koordinační skupiny mimopražských aktivit Iniciativy Ne základnám

Zemřel Egon Bondy

Ve věku 77 let zemřel v Bratislavě český filozof a básník Egon Bondy, vlastním jménem Zbyněk Fišer.

Egon Bondy byl znám jako představitel autentického marxistického myšlení. Ač v obrovské izolaci a bez možnosti debatovat se západním marxismem, udržel si Bondy vždy kritický náhled.

Krátký nekrológ vyšel na Britských listech (www.blisty.cz)

Recenze na jednu z jeho posledních knih a Rozhovor s E. Bondym můžete nalézt na našich webových stránkách www.socsol.cz

NATO v Afghánistánu:

Tři králové se samopalem

V našich zeměpisných šířkách se jaro vyznačuje oživením přírody, lidé více vycházejí a pobývají v ulicích. V Afghánistánu okupační vojska uvítala jaro bombardováním, střelbou do civilistů, násilím a smrtí.

Na jihu Afghánistánu totiž začala 6. března jarní ofenzíva pod krycím jménem „Operace Achilleus“. 4500 vojáků z Británie, Holandska, USA, Německa a Francie, pod záštitou mise ISAF/NATO, společně s 1000 afgánských vládních vojáků se snaží dobýt provincii Helmand, kde je u moci Taliban. Do bojů nezahájí jen tyto jednotky, ale

i všechny okolní kontingenty, které mají za úkol uzavřít hranice provincie. Co se týče prudkosti bojů, informace nejsou dostatečně přesné, protože NATO uvalilo na operaci informační embargo. Mluví se ale o několika stovkách mrtvých civilistů, zabitých z podstatné části chybami okupačních vojsk a nepodařenými atentáty na tyto vojska

z řad Talibanu, o desítkách mrtvých v řadách afgánských vládních vojsk a Talibanu a o 10 až 20 mrtvých vojáků NATO.

Boje jsou zřejmě prudké, protože letectvo USA na podporu operace udělalo do 27. března 1200 náletů, při čemž v posledním týdnu byl počet náletů v Afghánistánu vyšší (330) než v Iráku (325). Na-

víc USA vyšlou dalších 3500 nových vojáků na jih a o podobné kroky žádají i ostatní evropské státy: některé posílí pozemní personál a jiné vzdušný prvek.

Ačkoliv je ofenzíva pod velení NATO, Severoatlantická aliance k ní byla donucena USA. V listopadu minulého roku generální tajemník NATO objížděl největší ev-

ropské deníky, kde tvrdil, že v Afghánistánu není možné vojenské řešení. Tato slova jen potvrzovala kroky, které činily kontingenty evropských států, kdy si, po dohodě s Talibanem, rozdělily území na jihu Afghánistánu. Stalo se tak, že Britové přenechali na konci listopadu několik oblastí provincie Helmand Talibanům, aniž by museli jedenkrát vystřelit. Dnes o toto území krvavě bojují.

Z USA se ale brzo ozvaly nesouhlasné hlasy, které kritizovaly evropské kontingenty, protože jsou příliš vázány na politiku jejich vlád, že neposlouchají americké velení, a že činí opatření neshodující se s politikou USA. Od ledna se začalo šuškat o jarní ofenzívu a NATO se plánům USA servilně podvolilo.

Americké tlaky dosáhly kýžených výsledků: některé státy rozšířily vlastní kontingenty a politická strategie je rozhodována Spojenými státy. V současné době nemají národní státy možnost ovlivnit operační nasazení a kontrolu vlastních vojsk v Afghánistánu: rule of engage (zásady určující, kdy voják může střílet) jsou totiž v exklusivní kompetenci velení NATO a jediná věc vázaná na mandát, který parlament kontingentu dal, je území působnosti.

Tímto způsobem byly do války zatáhnuty státy jako Francie či Německo. Ty se sice odmítly účast na iráckém tažení, ale v Afganistanu jsou velice aktivní: mají tam 1000 a 3000 vojáků. Navíc vlastní vojáky obohatí o leteckou podporu: Francie vyšle letadlovou loď Charles de Gaulle, německo stíhačky Tornádo. Proti tomuto rozhodnutí německého parlamentu se ohradilo sdružení Arbeitkreiser Dermistadter s podporou die Linke a někteří vojáci, jako podplukovník Jürgen Rose, odmítli na podporu takové mise sloužit. Podali ústavní stížnost, protože si myslí, že parlament rozhodl protiprávně.

Další země jako Španělsko či Itálie se z Iráku stáhly. Nicméně obratem navýšily

stavy vlastních misí v Afghánistánu. Nyní tvoří na jihu země společný tým, který má za úkol dorazit prchajícího nepřítele. Tyto země také zřejmě navýší vlastní kontingenty. Jak se zdá, vyměnily jedno nepopulární krveprolití za jiné, které zajímá málo koho.

Pod velitelstvím NATO a USA není jen vojenská složka těchto států ale i civilisté, kteří se v zemi z různých důvodů pohybují. To je jasné z případu uneseného novináře Daniela Mastrogiacomu. Ten byl unesen Talibanem a 20. března osvobozen, díky

společenský vliv, aby nabral sílu. Samo hnutí je velice různorodé a zdaleka ho netvoří jen náboženští fanatici. Má, schematicky řečeno, nejméně tři složky: jednu napojenou na Pákistán, druhou na Al-Kajdu a třetí, které je zdaleka největší a je známa pod názvem Ordinary Taliban, je složena z obyčejných Afghánců, které znechutila brutalita okupačních vojsk a místních pánů na ně napojených. Je symbolické, že tito kmenoví náčelníci, jsou hojně přijímáni na velvyslanectvích zemí NATO, tvoří z drtivé většiny Afghánský parlament a

logistického materiálu zajišťuje letecká doprava. Tito vojáci zabezpečují střelivo, komunikaci a větší pohodlí a komfort vojákům na frontě, podílí se tak na ofenzívě a činí útoky efektivnějšími.

Poslední kontingent je 6. polní nemocnice. Ta sice působí mírumilovným dojmem, určitě vyléčí i řadu civilistů, ale její hlavní úkol je ošetřovat vojáky. Nemocnice je klíčovým faktorem při rozhodování vojenských akcí, protože zvyšuje operativní schopnosti vojsk. Velitelé ví, že mají kam raněné vojáky poslat a že ti budou po určitém čase zase schopni bojovat. Proto je polní nemocnice účinná, ačkoliv její osazenstvo nestřílí a nevrhá granáty: umožňuje, aby to za ně udělal někdo jiný.

V Afghánistánu se vyvinuly zajímavé vztahy mezi USA a státy EU. Z dostupných informací je patrné, že USA velí místním evropským kontingentům, aniž by vlády proti tomuto cokoliv podnikly. Je to vztah v určitých rysech vazalský, protože USA velí vojskům jiných států aniž by ty mohli něco zásadně ovlivnit.

Stahy v Afghánistánu také ukazují, že evropské národní státy nepřestaly mít mocenské ambice mimo Evropu, ale že si jen lépe vybírají místo, kde je uskutečnit. „Mírová tvář“ některých režimů, jako toho francouzského či španělského, prozrazují rysy propagandy a povrchnosti, bez vůle tuto tvář obsahově naplnit.

Bohužel ve velké části selhala i evropská parlamentní levice, která se nedokázala plně ohradit proti argumentům USA a pravice, že jde o dobrou válku, protože stíhá teroristy zodpovědné za 11. září. Tato levice, když se nacházela či nachází u vlády, pravidelně odsouhlasí prodloužení či dokonce navýšení kontingentů. Nicméně část veřejnosti největších evropských zemí se již proti této válce bouří, a nelze si jen přát, aby protesty dosáhly dobrých výsledků.

JAKUB HORŇÁČEK

ONG Emergency a italskému ministerstvu zahraničí, aniž by byly přizvány vojenské složky. Osvobození novináře bylo vykoupeno osvobozením 5 Talibanů: dva dny po vysvobození se USA a další spojenci obořili na italskou vládu, že se s teroristy nejedná, a že v budoucnosti bude jednat jen NATO. Všechny vlády s vojsky v Afghánistánu souhlasily s tímto prohlášením. To nabylo okamžité platnosti. NATO odmítá jakkoliv s Talibanem komunikovat, dá se tedy usuzovat, že unesení civilisté bude ponechání na pospas svému osudu.

USA veřejně odmítají jakýkoliv kontakt s Talibanem. Asi mají strach, aby se neprojevila v plném světle lež, že „nepřátelé jsou poraženi a teď přežívají rozptýleni v horách“. Jenže Taliban se jen stáhnul na jih země, na území kde má tradiční vazby a

ti nejdůležitější i afghánskou vládu. Nedá se ale říct, že tito naši spojenci by byli mírumilovnější a demokratičtější než Taliban, spíše naopak.

Píši naši, protože i ČR je v Afganistanu hojně zastoupena třemi rozdílnými kontingenty. První, nejbojovnější, je umístěn v severní provincii Badašan. Tvoří ho výsadkáři ze 4. brigády rychlého nasazení a složky speciálních sil. Mají potřít jakýkoliv odpor vůči silám NATO. Je nádherné jak Ministerstvo obrany nazývá tyto budoucí vrahy a nynější okupanty: jsou to vyslanci dobré vůle a nezištné pomoci. Zřejmě příští tříkrálová sbírka, bude obnášet koledníky, zabalené v neprůstřelných vestách a se samopalem na rameni.

Druhý kontingent, zajišťuje fungování mezinárodního letiště Kábul. Protože země nemá moře, velké množství

Írán, Demokraté, Latinská Amerika a klimatické změny

Proč Spojené státy udržují přímá diplomatická jednání se Severní Koreou, ale s Íránem to odmítají, přes podobnost jejich jaderného vývoje?

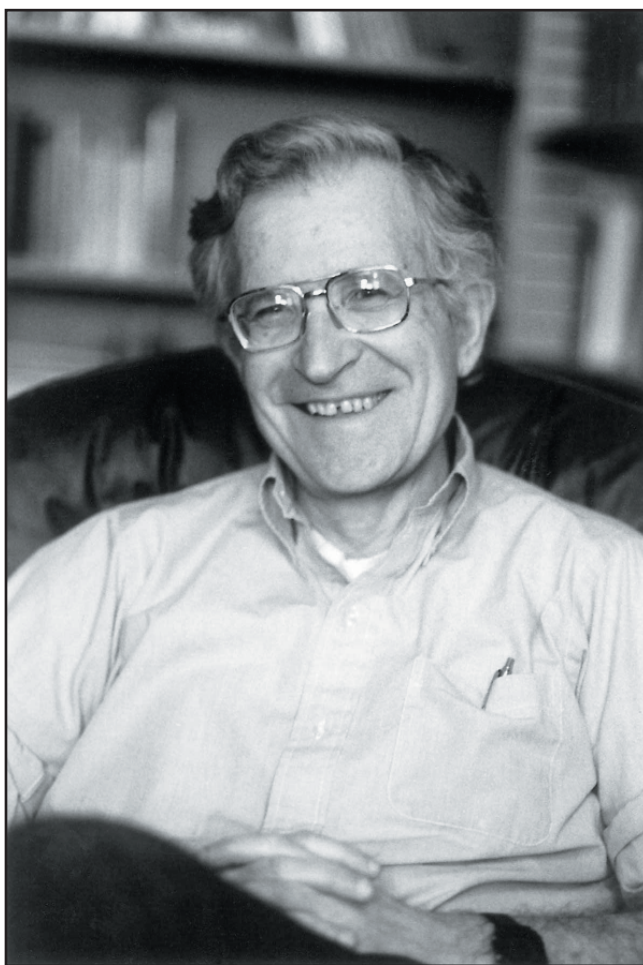
Vyjádření, že Spojené státy udržují diplomatické styky se Severní Koreou, je poněkud zavádějící. Tomu tak bylo za úřadu prezidenta Clintona, ačkoliv ani jedna ze stran nesplnila kompletně své závazky. Ani Clinton, ani Severní Korea neučinili to, co slíbili, ale přesto k pokrokům docházelo. Když pak získal prezident Bush mandát, Korea měla dostatek uranu nebo plutonia k výrobě možná jedné nebo dvou bomb, ale velmi omezenou raketovou technologií. Ta se během Bushovy vlády razantně zvýšila. Důvodem bylo okamžité ukončení diplomatických styků a jejich víceméně soustavné blokování z Bushovy strany dodnes.

V září roku 2005 byla uzavřena významná dohoda, ve které Severní Korea souhlasila s kompletním zastavením svých programů na obohacování uranu a jaderné výstavby. Dohoda byla postavena na tom, že Spojené státy měly na oplátku ukončit hrozby útoku a začít plánovat zajištění lehkého vodního reaktoru. Bushova administrativa dohodu ale okamžitě rozvrátila. Ihned zrušila mezinárodní konsorcium, které lehký vodní reaktor navrhovalo, což bylo vyjádřením názoru „my s touto dohodou nesouhlasíme“. O pár dní později začalo docházet k útokům na peněžní transakce v různých bankách. Bylo to načasováno tak, aby bylo dáno jasně najevo, že Spojené státy nehodlají přistoupit ke svým závazkům na zlepšení vztahů. To znamenalo konec zářijové dohody.

Nyní je zpět na agendě, je to otázkou uplynulých pár

dnů. Prezentace v amerických médiích, typická pro stranickou linii vlády, je taková, že Severní Korea je nyní trochu více přístupná k přijetí zářijové dohody. Je zde tedy trochu

Korea je hrozné místo, o tom není pochyb - tak v této otázce jednali celkem rozumně. Je to něco jako oko za oko. Pokud jsou Američané ústupní, Severní Korea začne také být

optimismu. Pokud se podíváte přes Atlantik do (britského deníku, pozn. překladatele) Financial Times na hodnocení těch samých událostí, tak zde poukazují na to, že ohrožená Bushova administrativa, a to je jejich výraz, potřebuje vykáázat nějaké vítězství a může tedy být ochotná k posunu k diplomacii. To je podle mého názoru trochu přesnější, pokud se podíváme do pozadí.

Ale máme zde určitý důvod k optimismu. Když se ohlédnete zpět - a Severní

ústupná. Pokud jsou Američané nepřátelští, Korea se také stane nepřátelskou. Celkem dobře to popsal Leon Sigal, jeden z předních specialistů na toto téma, v nedávném vydání Current History. Ale to byl celkový rámec, teď jsme na místě, kde může být smír s Koreou.

Je to mnohem méně závažné pro Spojené státy než Írán. Upřímně si nemyslím, že otázka Íránu má mnoho společného s jadernými zbraněmi. Nikdo tu neříká, že by

Írán či kdokoliv další měl mít jaderné zbraně. Na Blízkém východě však narozdíl od Severní Korey kráčí o to, že je to světové centrum energetických zdrojů. Původně byl pod vlivem Velké Británie a do menší míry Francie, ale po druhé světové válce se dostal do kontroly USA. Kontrola energetických zdrojů na Blízkém východě je tím hlavním bodem americké zahraniční politiky. Není to otázkou přístupu k ropě, jak lidé často tvrdí. Jakmile je ropa na moři, tak putuje kamkoli. I kdyby Spojené státy nespotřebovaly žádnou ropu z Blízkého východu, jejich strategie by byla stejná. Kdybychom zítra přestoupili na solární energii, byla by stejná strategie zachována. Jen se podívejte na vnitřní záznamy nebo jejich logiku, problémem je vždy kontrola. Kontrola je zdrojem strategické síly.

Dick Cheney myslím v Kazachstánu prohlásil, že kontrola nad ropovody je „nástrojem k zastrašování a k vydírání“. Pokud máme kontrolu nad ropovodem my, tak je to nástroj k blahovůli. Pokud mají jiné státy kontrolu nad zdroji a distribucí energie, pak je to nástrojem k zastrašování a k vydírání přesně jak řekl Cheney. Tomu se tak rozumělo už dříve, krátce po druhé světové válce, kdy George Kennan poukázal na to, že pokud budou Spojené státy ovládat zdroje Středního východu, bude to mít sílu veta nad jeho průmyslovými rivaly. Měl na mysli zejména Japonsko, ale argument platí všeobecně.

Takže situace s Íránem je jiná. Je to část hlavního energetického systému světa.

Tedy když Spojené státy uvažují o možné invazi, tak myslíte, že jde o získání kontroly? To je to, co by Spojené

státy získaly útokem na Írán?

V případě Íránu je zde několik témat. Jedním je to, že je nezávislý a nezávislost není tolerována. Někdy to bývá v interních dokumentech nazýváno úspěšným vzdorem. Vezměte si Kubu. Valná většina americké populace by byla pro obnovu diplomatických vztahů s Kubou a tak tomu je už dlouho s menšími výkyvy. A dokonce i část obchodního světa by byla pro. Ale vláda to nepovolí. Je to připsáváno voličům z Floridy, ale nemyslím si, že je to uspokojivým vysvětlením. Řekl bych, že to má něco společného s jedním rysem mezinárodních vztahů, který je nedostatečně pochopený. Mezinárodní záležitosti jsou řízeny jako mafie. Kmotra nenechává chladným neposlušnost, dokonce ani od drobného živnostníka, který neplatí výpalné. Poslušnost je stěžížná, jinak se může rozšířit myšlenka, že není třeba poslouchat rozkazy, a rozšíří se na důležitá místa.

Když se podíváte zpět, co bylo hlavním důvodem útoku USA na Vietnam? Nezávislý rozvoj může být virem a ten může infikovat druhé. Tímto způsobem to bylo podáno Kissingerem, který narážel na Allendeho v Chile. Vztahy s Kubou jsou takto popsány ve vnitřních záznamech. Arthur Schlesinger, který prezentoval nastupujícímu prezidentovi Kennedymu zprávu Studijní skupiny pro Latinskou Ameriku, napsal, že nebezpečím je šíření Castrova názoru o převzetí záležitostí do vlastních rukou, který je hodně přitažlivý pro ostatní v regionu, trpící stejnými problémy. Interní zprávy později obvinily Kubu z úspěšného vzdoru americké politice, sahající až o 150 let zpět k Monroeově doktríně – a to nelze tolerovat. Je to tedy určitý druh závazku státu k zajištění poslušnosti.

Zpět k Íránu. Není to jen kvůli tomu, že má bohaté zdroje a tvoří část hlavního světového energetického systému, ale také vzdoruje Spo-

jeným státům. Spojené státy, jak víme, svrhly parlamentní vládu, dosadily brutálního diktátora a pomáhaly mu rozvíjet jadernou energii, a přesně tytéž programy, které jsou dnes považovány za hrozbu, byly v sedmdesátých letech, kdy byl u moci šáh, sponzorovány americkou vládou, Cheneyem, Wolfowitzem, Kissingerem a dalšími. Pak ale Íránci svrhli šáha a drželi po stovky dní americké rukojmí.

Spojené státy okamžitě zareagovaly a jako trest Íránu začaly podporovat Saddama Hussaina a jeho válku proti Íránu. Kvůli íránskému vzdoru Spojené státy v trestání hodlají pokračovat. Je to samostatným faktorem.

A opět je zde vůle populace USA a dokonce podnikatelů považována za bezvýznamnou. 75% populace by bylo pro zlepšení vztahů s Íránem místo hrozeb, to je ale přehlíženo. Nemáme ankety mezi podnikateli, ale je celkem zřejmé, že energetické společnosti by se do Íránu radly vrátily, místo toho, aby vše ponechaly svým konkurentům. Stát to ale nepovolí. Vytváří zrovna teď zcela otevřeně konfrontace. Část důvodů je strategických, geopolitických, ekonomických, ale část je mafiánský komplex. Musí být za svůj vzdor vůči Americe potrestáni.

Venezuela úspěšně vzdoruje,

Chávez se posouvá směrem k socialismu. Kde je na našem seznamu?

Je tam hodně vysoko. Spojené státy iniciovaly a podporovaly vojenský puč na svržení vlády. To je vlastně jejich poslední pokus v tomto směru, prostředek, který v regionu používaly běžně.

Proč tedy ale neobracíme pozornost více k Venezuele?

Ale oni tam samozřejmě jsou. Taky vidíme trvalý příval nádavek a útoků od vlády a tudíž také od médií, která jsou bytostně proti Venezuele. Z několika důvodů. Venezuela je nezávislá. Diverzifikuje svůj vývoz do určitého rozsahu místo závislosti na vývozu do Spojených států. A podniká kroky pro latinskoamerickou integraci a nezávislosti.

Je to opět vzdorem k americké politice, která se zakládá na Monroeově doktríně. Mají teď standardní interpretaci tohoto trendu v Latinské Americe, další jejich stranická linie. Celá Latinská Amerika od Venezuely po Argentinu se až na pár výjimek kloní doleva, ale je zde „dobrá levice“ a „špatná levice“. Za „dobrou levicí“ se považují García a Lula a pak jsou tu Chávez, Morales, možná Correa, kteří jsou „špatná levice“ (García – Peru, Lula – Brazílie, Chávez – Venezuela, Morales – Boli-

vie, Correa – Ecuador, pozn. překl.). A to je rozkol.

Pro zachování této fikce jsou nutné divné propagandistické tanečky. Např. je nutné nepodávat zprávy o tom, jak po Lulově znovuzvolení v říjnu první Lulova zahraniční cesta byla do Caracasu (venezuelského hlavního města, pozn. překl.) na podporu Cháveza a jeho volební kampaně, pro zahájení společného venezuelsko-brazílského projektu na řece Orinoco, pro jednání o dalších nových projektech atd. Je nezbytné nepodávat zprávy o tom, že o dva týdny později proběhlo setkání státníků všech jihoamerických zemí v bolivijské Cochabambě, doupěti to zlých hochů. Panovalo určité napětí mezi Chávezem a Garcíou, ale snad se odstranilo. V Cochabambě narýsovali dost konstruktivní plány na latinskoamerickou integraci, ale to se prostě nehodí do plánů USA. Takže u nás o tom nebyly zprávy.

Jaký vliv má zablokovaná politická situace v Libanonu na rozhodnutí americké vlády jít do války s Íránem? Existuje nějaká spojitost?

Spojitost existuje. Předpokládám, že jedním z důvodů pro americko-izraelskou invazi do Libanonu v červenci, jak ji Libanonci nazývají pravým jménem, bylo to, že Hizballáh je považován za hrozbu pro potenciální americko-izraelský útok na Írán. Disponoval odstrašujícím prostředkem, tj. raketami. Domnívám se, že cílem bylo totálně zlikvidovat tuto hrozbu a uvolnit Spojeným státům a Izraeli ruce pro eventuální útok na Írán. To byl minimálně jeden z důvodů. Oficiální důvod pro invazi nelze brát vážně ani na okamžik. Byl jím únos dvou izraelských vojáků a zabití několika dalších. Po desetiletí Izrael chytá a unáší na širém moři od Kypru po Libanon libanonské a palestínské uprchlíky, zabíjí je v Libanonu, bere je do Izraele a drží je jako rukojmí. Dochází k tomu po desetiletí.

Nazval to někdy někdo izraelskou invazí?

Samozřejmě, že Izrael nechce žádného soupeře v regionu. Ale neexistoval oficiálně akceptovatelný podnět pro masivní útok na Libanon, který byl strašlivý. Jedním z posledních činů v rámci americko-izraelské invaze, okamžitě po oznámení zastavení palby a krátce před nabitím jeho platnosti, bylo zamoření velké části jihu Libanonu kazetovými bombami. Pro tento čin se nenaskytá žádný vojenský důvod, válka skončila, zastavení palby bylo dohodnuto.

Zde nasazené odminovací skupiny OSN potvrzují, že rozsah je nevidaný. Je to mnohem horší než kdekoli jinde, kde pracovaly: v Kosovu, Afghánistánu, Iráku, kdekoliv. Je zde dle odhadů rozset milión nevybuchlých náloží. Vysoké procento z nich neexploduje, dokud je někdo nevezme do ruky. Berou je do rukou děti nebo na ně farmáři narazí motykou nebo něčím jiným. Postarali se prostě o to, aby se jih Libanonu stal neobyvatelný, dokud ho pátrací týmy OSN nevyčistí, a Spojené státy a Izrael k týmům nepřispívají. Je zde orná půda. To znamená, že se farmáři nemohou vrátit zpět, což může znamenat podlomení odstrašujícího potenciálu Hizballáhu. Podle OSN se Hizballáh z jihu víceméně stáhl.

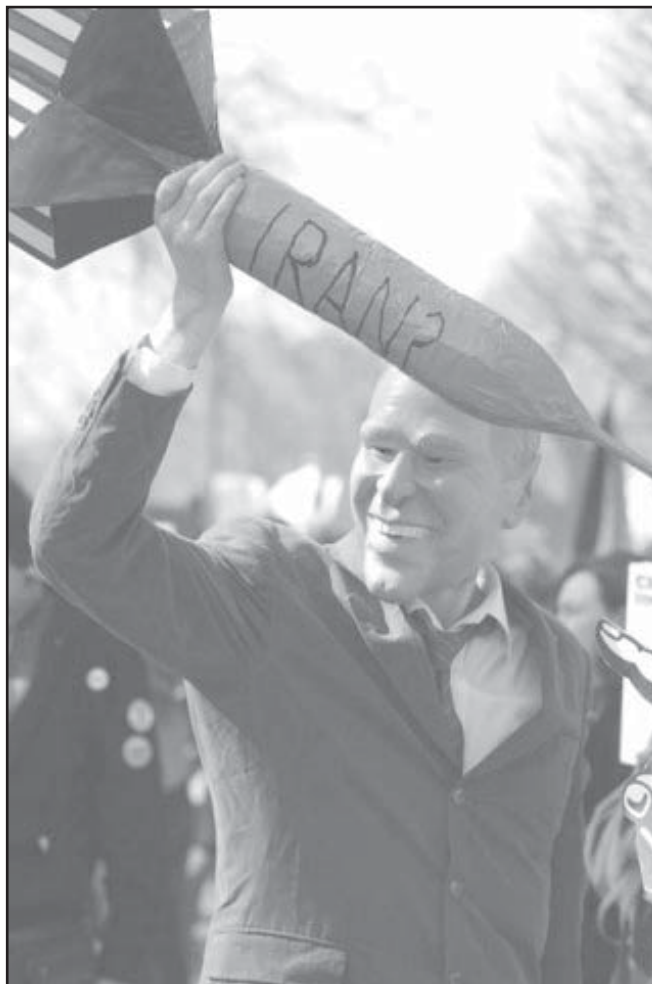
Nemůžete se v amerických médiích zmínit o Hizballáhu aniž byste začlenili „Írán podporuje Hizballáh“. Jeho názvem je Íránem podporovaný Hizballáh. Za to už se můžete zmínit o Izraeli aniž byste začlenili „Izrael podporovaný Spojenými státy“. To je tedy spíše tichou propagandou. Myšlenka, že Hizballáh hraje roli agenta Íránu, je silně pochybná. Odborníci na Írán ani odborníci na Hizballáh tuto myšlenku nepřijímají. Ale je to stranická linie. Anebo někdy se může doplnit Sýrie, tzn. „Sýrie podporuje Hizballáh“, ale protože nejde teď zrovna tolik o Sýrii musí se zdůrazňovat íránská podpora.

Jak může americká vláda

uvažovat o tom, že útok na Írán je z hlediska vojenských možností, kapacit vojska a veřejné podpory reálný?

Pokud vím, tak americká armáda to považuje za šílené. A co se dozvídáme utržitko-

soby ropy v oblastech s převahou šiitského obyvatelstva. Íránská ropa je koncentrována blízko zálivu, kde obyvatelstvo je arabské, ne perské. Chúzeistán je arabský, je oddaný Íránu, bojoval na straně Íránu během íránsko-irácké války.

vě z úniků ze zpravodajských služeb, tak tajné služby to považují za vysoce riskantní, avšak ne nemožné. Když se podíváte na lidi v Pentagonu, kteří jsou po léta zapojeni do strategického plánování, jako je např. Sam Gardiner, tak poukazují na to, že je možné něčeho docílit.

Pokud vám, tak žádní z vnějších komentátorů bere myšlenku bombardování jaderných zařízení příliš vážně. Říkají, že pokud by k bombardování došlo, tak by to bylo formou kobercového bombardování. Vyhoďte do vzduchu atomová zařízení, ale zbytek země také, s jednou výjimkou. Shodou okolností se nachází světově nejvýznamnější zá-

To je potenciálním zdrojem rozkolu. Žasnul bych, kdyby v Chúzeistánu nedocházelo už nyní k podněcování politických sil, které se chtějí od Íránu osamostatnit. Americká armáda, díky rozšiřování počtu svých vojáků v Iráku, je potenciálně schopná přes hranice s Irákem „bránit nezávislý Chúzeistán“ vůči Íránu, což je způsob, jak to budou prezentovat veřejnosti, kdyby jim plány vyšly.

Myslíte si, že to je důvodem nárůstu počtu vojáků?

Je to jednou z možností. Pentagon vydal v prosinci 2004 zprávu o štábních studiích, pod vedením Gardine-

ra. Otiskl ji Atlantic Monthly. Nedokázali vymyslet válečný scénář, který by nevedl ke katastrofě. Ale jednou z věcí, o které uvažovali, bylo zachování počtů amerických vojáků v Iráku nad míru toho, co by potřebovali k nahrazení vojáků apod., a jejich využití k pozemní invazi do Íránu, předpokládám že do Chúzeistánu, kde je ropa. Pokud by toto zvládli, mohli by zbytek země jednoduše obrátit na prach.

A znovu by mě velice překvapilo, pokud by se nesnažili už podněcovat hnutí za nezávislost i jinde, např. mezi ázerbájdžánsky mluvící populací. V Íránu je rozmanitá etnická směsice, vysoké procento populace není perské. Jsou tu už beztak odstředivé tendence a skoro jistě se Spojené státy, aniž by o nich věděly něco víc, snaží podporovat, aby pokud možno vnitřně rozvrátily zemi. Strategie je podle všeho následující: usilujte o rozvrácení země zevnitř, nuťte íránský stát k co možná nejkrutějšímu a nejbrutálnějšímu jednání.

Je to bezprostředním dopadem trvalých hrozeb. O tom všichni ví. Je to jedním z důvodů, proč si reformisté jako např. Šírín Ebadiová a Akbar Ganží a další hořce stěžují na americké hrozby, že podkopávají jejich úsilí k reformám a demokratizaci Íránu. Ale to je patrně jejich účelem. Jelikož se jedná o logický důsledek, musí se předpokládat jeho záměrnost. Tak jako v právnické uvažování, předvídané dopady jsou brány jako důkaz úmyslu. A zde je to tak zřejmé, že o tom nelze vážně pochybovat.

Takže jedna část politiky asi je podněcování hnutí za nezávislost, obzvlášť v regionech bohatých na ropu, arabských území blízko zálivu, a dále v ázerbájdžánských a dalších regionech. Co druhé je to podněcovat co možná nejbrutálnější a nejkrutější a nejrepresivnější jednání ze strany íránské vlády a vyvolávat tímto způsobem vnitřní rozklad a možná odpor. A za třetí je to pokus dotlačit další státy k tomu, a Evro-

pa je v tomto ohledu nejpod-
dajnější, aby spolupracovaly
zardousit Írán ekonomicky.
Evropa jakoby dělá cavyky,
ale obvykle nakonec stejně
následuje Spojené státy.

Snahy o zintenzivnění
krutosti režimu se projevují
různými způsoby. Na-
příklad západ absolutně
zbožňuje Ahmadínedžá-
da. Vysloví-li jakékoli
prohlášení, okamžitě se
omílá v titulcích a špat-
ně se překládá. Ale kdo
alespoň něco ví o Íránu,
zvláště zpravodajské re-
dakce, ví, že nemá se
zahraniční politikou mno-
ho společného. Zahranič-
ní politika je v rukou jeho
nadřazeného – Nejvyšší-
ho vůdce ajatolláha Cha-
meneiho. Ale zprávy o
jeho prohlášeních nejsou
podávány, zvláště když
jsou smířlivé. Například
jejich oblíbeným Ahma-
dínedžádovým tvrzením
je, že Izrael by neměl

existovat, ale nemají v oblibě,
když Chamenei hned na to
poznámená, že Írán podporu-
je pozici Arabské ligy v otázce
Izraele a Palestiny. Co si tak
vzpomínám, tak o tom nikde
nebyly zprávy. Můžete najít
Chameneiho smířlivá prohlá-
šení ve Financial Times, ale
ne v USA. Opakují to i íránské
diplomaty, ale to není ve zprá-
vách. Návrh Arabské ligy volá
po normalizaci vztahů s Izrae-
lem, pokud přijme mezinárod-
ní konsenzus o dvou státech
vedle sebe, který Spojené stá-
ty a Izrael už po třicet let blo-
kují. To není zrovna dobrý pří-
běh, takže ho raději nezmiňují
nebo ho někde schovávají.

Dnes je velmi obtížné
předpovídat chování Bushovy
administrativy, protože je vel-
mi iracionální. Iracionální byly
svým způsobem od začátku,
ale teď jsou zoufalí. Způsobili
nepředstavitelnou katastrofu
v Íráku. Mohla to být jedna
z nejjednodušších vojenských
okupací v dějinách a oni to
dotáhli na jednu z nejhorších
vojenských katastrof v historii.
Nad Írákem nemají kontrolu a
je téměř nemožné z něj odejít
z důvodů, o kterých ve Spoj-
ených státech nelze diskutovat,

protože diskuze o důvodech,
proč nemohou odejít, by zna-
menala přiznání důvodů k in-
vazi.

Chtějí nám namlouvat, že
ropa s tím neměla nic společ-
ného. Že kdyby Írák exportoval
okurky nebo želatinu a světo-

z hlavních důvodů, proč po-
važují Čínu za hrozbu. Jsme
zpět u mafiánských zásad.

Čína existuje po 3000 let,
pohrdá barbary, dostává se
ze století pod jejich nadvlá-
dou a jde svou vlastní cestou.
Nenechá se zastrašit, když

vé centrum ropné produkce
bylo v jižním Pacifiku, tak by
ho Spojené státy osvobodili
tak jako tak. Nemá to nic spo-
lečného s ropou, jak bláhová
to myšlenka. Každý člověk,
co má hlavu v pořádku, ví, že
tomu tak není. Povolení nezá-
vislosti a suverenity Íráku by
mohlo být pro Spojené státy
noční můrou. Znamenalo by
to, že by mohl být pod kont-
rolou šíitů, pokud bude aspoň
minimálně demokratický. Po-
kračovalo by se ve zlepšování
vztahů s Íránem, což se Spo-
jeným státům nelíbí. A navíc
přímo za hranicemi v Saudské
Arábii, kde je většina saudské
ropy, je velká šíitská popula-
ce, možná většina.

Kroky směrem k suve-
renitě v Íráku stimulují tlaky
mezi hořce utlačovanou šíit-
skou populací nejprve na lid-
ská práva, ale také směrem
k určitému stupni autonomie.
Otevírá se tu prostor pro ur-
čitou šíitskou alianci v Íráku,
Saudské Arábii a Íránu, kon-
trolující většinu světové rop-
né produkce a nezávislou na
Spojených státech. A navíc,
Evropu mohou Spojené státy
zastrašit, avšak Čínu ne. To
je jedním z důvodů, jedním

ji Strýček Sam hrozí pěstí.
Nahání to děs. Je to obzvlášť
nebezpečné v případě Střed-
ního východu. Čína je cen-
trum asijských energetických
ochranných sítí, což zahrnuje
centrálně asijské státy a Rus-
ko. Indie se také pohybuje
okolo, Jižní Korea je také za-
pojena a Írán je něco jako
přidruženým členem. Když se
zdroje ropy na Středním vý-
chodě okolo zálivu, které jsou
hlavními zdroji světa, spojí s
asijskou sítí, Spojené státy
budou v podstatě druhotnou
velmocí. Odchodem z Íráku je
tedy v sázce mnoho.

Jsem si jist, že tyto témata
hrají hlavní roli v strategic-
kých interních plánech. Jsou
ale mimo veřejné diskuze,
nejdou v médiích, v novinách,
nejdou ve Bakerově zprávě.
Zveřejnění těchto věcí by ote-
vřelo diskusi, proč Spojené
státy a Velká Británie usku-
tečnili invazi. A tato otázka je
tabu.

Je pravidlem, že cokoli dě-
lá naše vláda má ušlechtilé
důvody. Může být mylné, mů-
že být ohavné, ale v zásadě
je ušlechtilé. A když se začíná
mluvit o normálních umírně-
ných, konzervativních, strate-

gických, ekonomických cílech,
tak je tato zásada v ohrožení.
Je s podivem, do jaké míry se
tato premisa akceptuje.

Takže původními zámín-
kami k invazi byly zbraně hro-
madného ničení a spojení s
Al-Kaidou, které nikdo, kro-
mě možná Wolfowitz
nebo Cheneyho, nebral
vážně. Jedinou otázkou,
kterou ve vládě omýlili,
bylo: vzdá se Saddám
svého programu zbraní
hromadného ničení? Ta
jediná otázka byla za pár
měsíců zodpovězena, a
to špatně. A stranická
linie se záhy změnila.
V listopadu roku 2003
oznámil Bush svůj plán
pro svobodu: naším sku-
tečným cílem je přivést
demokracii do Íráku,
transformovat Střední
východ. To se stalo oka-
mžitě stranickou linií.

Když se však podí-
váte na naši politiku, je
zcela opačná. Vezměte

si Palestinu. Proběhly zde svo-
bodné volby, ale měly špatný
výsledek. Spojené státy a Iz-
rael, a Evropa se samozřejmě
také přidala, okamžitě začaly
tvrdě trestat palestinský lid,
protože zvolil ve svobodných
volbách špatnou stranu. Zde
na Západě se to považuje
za úplně normální. Ilustruje to
hlubokou nenávist a opovrže-
ní demokracií mezi západními
elitami, tak hluboce zakoře-
něnou, že si jí nevšimnou ani
když jí mají přímo před oči-
ma. Krutě trestáte lidi, když
zvolí špatnou stranu ve svo-
bodných volbách. Záminkou,
každodenně opakovanou, je:
Hamás musí nejprve uznat
Izrael, dále ukončit veškeré
násilnosti a zatřetí přijmout
předchozí dohody. Zkuste na-
jít zmínku o tom, že Spojené
státy a Izrael odmítají všechny
tyto tři podmínky. Evidentně
neuznávají Palestinu, jedno-
značně neplánují zastavit ná-
silnosti nebo hrozby násilnost-
mi – stojí si za nimi – a odmí-
tají předchozí dohody včetně
takzvané Road Map.

Opravdu to nedává smy-
sl. Hamás je politickou stra-
nou a politické strany nemají
za úkol uznávat jiné státy. A

sám Hamás to vyjádřil velmi jasné, během roku a půl dodržoval příměří, nereagoval na izraelské útoky a volal po dlouhodobém příměří, během kterého by bylo možné vyjednat urovnání podle mezinárodního konsensu a návrhu Arabské ligy.

Jak budou v roce 2008 v prezidentských volbách kandidáti přistupovat k Íránu? Myslíte si, že se stane Írán rozhodujícím faktorem ve volbách?

Není nijak povzbuzující, jak o tom zatím mluví. Stále si přesevše myslím, že je nepravděpodobné, že se americký útok na Írán uskuteční. Mohla by nastat velká katastrofa, nikdo neví, jaké by byly následky. Řekl bych, že by se jen skutečně zoufala vláda uchýlila k tomuto východisku. Ale pokud se blíží demokratičtí kandidáti volebnímu vítězství, tak bude zoufalá. Stále je zde irácký problém: nelze zůstat, nelze odejít.

Zdá se, že demokraté v Senátu nejsou schopni dosáhnout konsensu v této věci.

Myšlím, že to není bez důvodu. Důvodem je zamyšlení se nad důsledky nezávislého, částečně demokratického Íráku. Důsledky nejsou zrovna nepatrné. Mohli bychom se rozhodnout schovat hlavu do písku a předstírat, že to nemůžeme promýšlet, protože nesmíme dovolit otázku, proč Spojené státy podnikly invazi, ale to je velmi sebeustruktivní.

Je zde nějaká souvislost s tímto rozhovorem a tím, proč nemůžeme nalézt politickou vůli a podnět ke schválení zákonů, které by omezily emise oxidu uhličitého, zavedly systém obchodovatelných kvót atd.?

Je nad slunce jasné, proč Spojené státy nepodepsaly Kjótský protokol. Znovu, zde je převážná část populace pro podepsání, ve skutečnosti je vůle tak silná, že většina Bu-

shových voličů z roku 2004 měla za to, že Bush je ve prospěch Kjótského protokolu, protože je tak jasné, že se musí podporovat. Popularita podpory alternativních zdrojů energie po léta stoupá. Ale poškozují obchodní zisky korporací. A korporace nakonec rozhodují o zvolení té či oné vlády.

Vzpomínám si, jak jsem před 40 lety hovořil s jedním vysoko postaveným členem vlády, který byl zapojen do kontroly zbraní, tlačil na opatření kontroly zbraní, uvolňo-

vání mezinárodního napětí a tak dále. Mluvili jsme o tom, zda kontroly zbraní mají šanci na úspěch. Odpověděl částečně vtipem „Mají šanci na úspěch, když se zvýší zisky z high-tech průmyslu kontrolou zbraní víc než jakých by dosáhl výzkumem a výrobou souvisejícími se zbraněmi.“ Částečně vtipkoval, ale v pozadí se skrývala pravda.

Jak můžeme udělat krok vpřed v klimatických změnách aniž bychom ožebračili jih?

Naneštěstí chudé státy, globální jih, utrpí podle většiny odhadů nejvíce – a to oslabuje podporu na severu, aby se s tím hnulo. Podívejte se na příběh ozónu. Pokud bylo ohrožení jen záležitostí jižní polokoule, mluvilo se o tom málo. Když byl objeven na severu, velmi rychle se začalo jednat o tom, něco s tím udělat. Dnes se hovoří o větším úsilí na vývoji vakcín pro-

ti malárii, protože globálním oteplováním se může malárie rozšířit do bohatších zemí, a že by se s tím mělo něco udělat.

To samé se týká zdravotního pojištění. Pro celkovou populaci je to hlavní nebo téměř hlavní domácí téma, po léta. Máme konsens na státní zdravotnický systém podle modelu jiných průmyslových zemí, rozšířit Medicare na všechny obyvatele nebo něco v tom smyslu. Ale je to nemyslitelné, nesmí se o tom mluvit. Pojišťovny to nerady slyší, finanční

vatelé zájem. Co chce 90% populace, je svým způsobem irelevantní. Ale pokud část koncentrace kapitálu, která v podstatě vládne zemi – a to je další věc, která se nesmí říkat, ale je to očividné – je na jedinou pro, problém se objeví na jednacím řádu.

Jak se tedy jih dostane na pole mezinárodních jednání? Je Světové sociální fórum na to správné místo?

Světové sociální fórum je velmi důležité, ale samozřejmě nemohou o něm na Západě mluvit. Vzpomínám si na jeden článek, který jsem četl myslím ve Financial Times o dvou hlavních fórech, které se konaly. Jedním bylo Světové ekonomické fórum v Davosu a druhým bylo fórum v Herzliyah v Izraeli. Samozřejmě konalo se ještě také World Social Forum v Nairobi, ale to jsou pouze desítky tisíc lidí z celého světa.

S trendem hanění G77 (pozn. překladatele: největší mezivládní organizace rozvojových zemí, založená v roce 1964 77 státy, za účelem prosazení jejich ekonomických zájmů v OSN, počet členských států se postupem času zvýšil, ale název G77 zůstal zachován) na poli OSN je s podivem, kde může rozvojový svět účinně vyslovit svůj zájem?

Hlas rozvojového světa může být ohromně posílen podporou bohatých a privilegiovaných, jinak bude velice pravděpodobně opomíjen, jako ve všech jiných tématech.

Tedy, je to na nás.

Rozhovor vedl Michael Shank, spolupracovník Foreign Policy In Focus a vedoucí strategického plánování v 3D Security Initiative.

Článek An Interview with Noam Chomsky byl uveřejněn na serveru counterpunch.org 22. února 2007.

Překlad
THOMAS FRANKE

Dlouhán budoucnosti

„Chodí po prázdných ulicích starý klaunovsky nalíčený dlouhán. Poslouchá tramvaje a na každý jejich zvuk zakývá hlavou, rozmlouvá s okapy a ty mu pohotově odpovídají. Jde dál a čte v ulicích na vývěskách přeživších krámů filosofii. Zastaví se a bez publika zpívá, hereckým výkonem vyrobí vlastní básně. Není publika ale doma pod tlustým nánosem prachu zejí jemu ukryty medaile slávy, které nechtěl a nepotřeboval: nyní však se přeměnily na těžké okovy. Jde dál dívající se měsíci do tváře.“ (Básníkovy od autora)

Tak zní jeden z obrazů, který zanechal futuristický básník Vladimír V. Majakovskij „budoucím soudruhům“. *Plným hlasem* je jedno z jeho posledních děl, jde vlastně o závět, kde básník přenechává vlastní verše budoucnosti-proletariátu. Nemůže ale vynechat hluboké opovržení profesory staré literatury, kteří se zahrabali do minulosti.

Budoucnost, budoucnost je totiž kořenem Majakovského tvorby: básník odmítá strnulé, rýmující se verše Puškina, hnusí se mu carský režim, jakožto hluboká minulost dusící přítomnost. Majakovskij se vysmívá minulosti, protože pro něj existuje jen přítomnost a budoucnost. Mezi putováním městem, práci a jeho vlastní tvorbou nemá čas ani chuť ponořit se do studií minulosti a kopírování klasiků. Jde dál, hledající další východ Slunce a nové podněty, aniž by se přimkl k ze ztruchlivému včerejšku.

Budoucnost není u Majakovského mlha bez tvaru ale revoluční nadšení proletariátu, který bojuje proti utlačovatelskému carskému režimu. Revoluce jako neustálá přeměna a nadšení, ale také jako těžký boj za příští den. Právě tento světonázorový postoj je velice patrný v jeho básních.

V jeho básních do roku 1917 je klíčový vztah ke městu, hlavně k jeho chudším a zanedbanějším čtvrtím. Takové souznění s městem považuje Majakovskij za mimořádnou poctu: v básni *Miluji* považuje rozmlouvání s domy za lepší než umět francouzsky, slyšet symfonie okapů počítat. Dal městu něco, co mu jeho předchůdci odeprali: důstojnost.

Předchozí literatura se

v drtivé většině dívala na město jako na užitečnou kulisu. Takový postoj je zvláště patrný v popisech chudých čtvrtí: vyvolávají levnou lítost nebo hrůzu, popis je složen jazykem, který by obyvatelé těchto míst těžko pochopili, protože popis není určen jim ale bohatým. Obyvatelé těchto čtvrtí jsou tak lehce odhoditelní paňáci. Naopak Majakovskij v nich vidí lidi, jejichž výtvoři jsou porovnatelné s uměleckými díly a novou revoluční budoucnost, mluví jejich jazykem a hlavně jim je

nenávratně pryč, zachovaly se popisy jeho úchvatných veřejných čtení.

Revoluce není ale jediným tématem jeho básní: podstatná část jeho tvorby má osobní tematiku. Mnoho básní, z nichž nejslavnější asi je *Dopis Tatjáně Jakovlelové*, je věnováno milovaným ženám. Vášně pro ně se ale často setkávala a střetávala s vášní revoluční. Často totiž pobýval v Paříži, kde měl slabost pro různé ruské emigrantky a přesvědčoval je, aby se s ním vrátily do SSSR. Neúspěšně.

*Žil, zdá se, nějaký pěvec uvařené vody
a neúprosný nepřítel vody tekoucí
(Plným hlasem, 1930)*

věnována jeho óda.

Nelze pochybovat o tom, že Majakovskij byl revoluci upřímně nadšený. Stal se jejím největším pěvcem a zcela přijal jak marxistickou kritiku režimu minulého tak vizi komunistické budoucnosti. Revoluci zůstal navždy oddán, jak naznačují právě jeho poslední verše v *Plném hlase*: revoluce pro něj neznamena-la jen výraznou změnu politicko-společenského systému, ale viděl v ní boj o důstojný život a radost každodennosti. Ačkoliv je revoluce v jeho díle tak přítomná, je umělecká kvalita jeho veršů ale zcela jiná, než prázdné opěvování stalinismu, jemuž podlehli oficiální básníci v SSSR: jeho nadšení nenahrazuje umění, ale je s ním v rovnováze. V díle měla také zásadní roli jeho dvoumetrová postava, mohutný hlas, pestré barvy šatů, klaunovské líčení obličejů a herecký přednes: ačkoliv tato stránka tvorby je

Miloval sice pařížské ženy, ale městu se vysmíval: zdálo se mu falešné, rozpadající se pod nánosem noblesy a shnilé. Buržoazie ho sice uznávala jako básníka a zdávala mu pocty, ale za zády ho pomlouvala. Proto v rozhodování mezi ženou a návratem vždy vyhrál návrat.

Další zcela zásadní básní je *Sergeji Jeseninovi*. Majakovskij v ní vyjadřuje nad sebevraždou přítele vlastní zhrození („Přestaňte, zastavte se! Jste pomatený?! nechat se nabít křídou smrti?“), ale také pochopení („Lepší je zemřít díky vodce než kvůli nudě.“). Je patrné, že pro Majakovského je v životě zcela zásadní radost i seberealizace. Je však tragické a paradoxní jak Majakovskij vyčítá příteli jeho neschopnost žít dále a vyrvat radost příštím dnům: sám Majakovskij totiž spáchá sebevraždu zrazen revolucí, za kterou bojoval.

Porevoluční režim v Rus-

ku se totiž brzo dostal zase do ustálenosti a konzervativní bažiny, podobné té carské. Majakovskij si toho začal být velice brzy vědom, i když byl jeden z hlavních básníků Sovětského svazu. Zvěšující se psychologický a společenský tlak ho dohnal až k sebevraždě. V básních si poznamenává jak ho v Moskvě pomlouvají za koupi Renaulta v Paříži, ačkoliv ho dává k dispozici proletariátu nebo jak se cítí omezen v rámci sovětských literárních organizací. Je jenom zvrhlostí stalinistického systému, že nejdříve Majakovského zabil a potom vystavoval jeho tělo k uctívání, čemuž se za života básník jasně bránil, jakožto největšího vlastního spisovatele.

Ale nakonec nechme promluvit samotného Majakovského o sovětském režimu:

„Utichli bouře revolučních lůn
Bahnem se zakryla sovětská
směsice
A ven vylezla
Ze zad RSFSR
Dršťka maloměšťáka
(...)
Ze všech nezměrných nížin
Ruska
Vlévají se (buržoové)
Rychle měnící opeření
Do všech úřadů.
Se zadkem odřeným pětiletým
vysedáváním
Tlustí jak umyvadla
Ještě dnes žijí
Tišší jak voda
Zařídili si pohodlné kabinety a
místnosti
(...)
Marx z zdi do dálky se dívá
A najednou
Dokořán otevře ústa
A zakřičí:
„ Svázaly revoluci provazy
zpátečníků!“
(O padouchovi, 1921)

JAKUB HORŇÁČEK

CITÁTY MĚSÍCE:

Jasně rasistická odpověď předseda KDU-ČSL **Jiřího Čunka** na dotaz čtenáře Blesku, zda „se budou dotovat i ostatní lidé jako Romové“: To se budete muset jet někam opálit, začít dělat s rodinou binec, na náměstí dělat ohně a potom se vás teprve někteří politici zastanou a řeknou - on je chudák.“

Předseda vlády **Mirek Topolánek** ve svém projevu k Evropskému roku rovných příležitostí: „Proč jsou ženy diskriminovány při přijímání do zaměstnání? Jednoduše proto, že ochrana žen je tak vysoká...Studenty zase dnes tak chráníme před vykořisťováním, že neseženou brigádu...Pokud se žena rozhodne věnovat roli, kterou jí svěřila příroda, pak nepotřebuje, aby se jí zákon snažil srovnat s mužem.“

Jsme aktivní v hnutí proti základnám USA

Organizujeme protesty proti Bushově "nekonečné válce"

Jsme aktivní v hnutí proti globalizaci korporací

Jsme proti školnému, deregulaci nájemného, sociálním škrtům

ZDOLA

PROTI

GLOBÁLNÍMU

KAPITALISMU

- ☐ Chci více informací o SocSol a jejích aktivitách
- ☐ Chci se připojit ke skupině Socialistická Solidarita

Jméno:.....

Adresa:.....

Telefon:.....

E-mail:.....

Vyplněný ústřížek pošlete na adresu: Socialistická Solidarita, Poste restante, 160 41 Praha 6.

PŘIDEJTE SE K SOCSOL!

Za čím stojíme

Proti kapitalismu

Kapitalismus dnes nedokáže řešit nejzákladnější problémy lidské společnosti či přímo jejich řešení znemožňuje. Tím nejenže brání dalšímu pokroku na cestě ke svobodnější, demokratičtější a sociálně spravedlivější společnosti, nýbrž ohrožuje i samu existenci lidstva. Celá dnešní společnost žije z výsledků práce námezdně pracujících většiny obyvatelstva.

Pouze kolektivní převzetí celospolečenského bohatství pracujícími a demokratické plánování, řízení výroby a distribuce jejích výsledků mohou vést k svobodnější, demokratičtější a sociálně spravedlivější společnosti.

Dnešní systém je v principu nereformovatelný. Struktury současného parlamentu, armády, policie a soudní moci byly vytvořeny vládnoucí třídou a jsou konstruovány tak, aby bránily její výlučné postavení.

Stejně odmítavý postoj zaujímáme k minulému režimu z let 1948-89 (a také k ostatním režimům ve východní Evropě, Číně, apod.), který nepovažujeme za socialismus, nýbrž za státně byrokratickou formu kapitalismu. Místo toho se hlásíme k tradici levé opozice proti těmto režimům.

Za socialismus zdola

Podporujeme boje pracujících za kratší pracovní dobu, vyšší mzdy, lepší pracovní podmínky, za bezplatnou lékařskou péči a sociální zabezpečení, za rovný přístup ke vzdělání a informacím a všechny jejich ostatní emancipační snahy. Místo parlamentní politiky prosazujeme alternativu nezávislé aktivity pracujících prostřednictvím stávek, kampaní, manifestací, apod.

Jen sami pracující mohou dosáhnout svého vlastního osvobození. Místo institucí kapitalistického státu navrhujeme systém společenské samosprávy, tedy úplné rozšíření demokracie do všech sfér společenského i hospodářského života.

Solidarita

Úsilí o socialismus je součástí celosvětového boje. Prosazujeme solidaritu s pracujícími v jiných zemích. Jsme v zásadní a aktivní opozici vůči všemu, co proti sobě staví pracující různých zemí, různé barvy pleti, různé národnosti, různého pohlaví, sexuální orientace či profese. Podporujeme tedy kampaně a boje proti rasismu, za úplnou politickou i ekonomickou rovnost žen a mužů, proti diskriminaci homosexuálů a lesbiček, apod.

Fašismus považujeme za akutní hrozbu pracující třídy a svobodám a demokratickým právům, které v minulosti vybojovala. Boj proti fašismu je pro nás navýsost aktuální a prioritní.

Revoluční organizace

Aby bylo možno efektivně prosazovat tyto myšlenky, je třeba, aby se nejbojovnější části pracující třídy, studentstva a mládeže zorganizovaly v revolučně socialistickou stranu, jejíž zárodkem chceme být. Vybudovat takovou stranu je možné pouze účastí ve skutečném dělnickém hnutí a aktivitou v masových organizacích pracující třídy – například v odborech.

Ostatním pracujícím chceme v praxi ukázat, že zájmy reformistických předáků odborů, sociální demokracie nebo komunistické strany nejsou totožné s jejich zájmy. Vyzýváme všechny, kdo souhlasí s našimi základními tezemi, aby se k nám připojili.

www.socsol.cz

Revolta zdola může svrhnout režim

Třicetiletý Nelson čeká a doufá v masové nepokoje. Stejně jako ostatní obyvatelé Highfieldu, ví, že v Zimbabwe je napjatá situace. Každý den zde probíhají protesty proti cenám potravin, nedostatku chleba a různým výpadkům. Velká část populace je tak zoufalá, že je v Zimbabwe nyní možné vše. Ceny v obchodech stoupají skoro každou hodinu – inflace je oficiálně 1700 procent! Naším sesterským novinám v Británii řekl:

„Je těžké najít práci, skoro každý, koho znám je nezaměstnaný. Mnoho lidí zabíjí HIV/AIDS.

Na jednu stranu čelí lidé nelibostnému zacházení ze strany policie a státních autorit. Na druhé straně, vědí, že musí bojovat, aby přežili.

Potřebujeme jasné vedení ze strany organizací, které budou zakořeněny mezi lidmi a ti jim budou věřit, organizace, jež neutečou, když půjde do tuhého, a které nedovolí režimu pokračovat s pouhou

obměnou tváří tam nahoře.

Bylo to tady, v Highfieldu, kde byl minulý měsíc tak krutě napaden lídr Hnutí za demokratickou změnu (MDC) Morgan Tsvengirai.

Vážíme si jeho odvahy. Chceme, aby ukázal ještě více odvahy a shromáždil lidi k jednotnému odporu.

Generální stávka, která byla na 3.-4. dubna svolaná Zimbabwejským odborovým kongresem, se musí stát ohniskem pro všechny, kdo nenávidí vládu prezidenta Roberta Mugabeho. Proběhly stávky učitelů, doktorů, sestřiček, státních zaměstnanců. Potřebujeme více podobných akcí.“

Vřava

Zimbabwe je těhotné změnou. Na vrcholu společnosti, stejně jako na jejím dně, to vě. Vládnoucí strana Zanu – PF, která byla u moci 27 let, je nyní do hluboce rozdělena.

Mugabe tlačí na to, aby se prezidentské volby, kte-

ré byly naplánované na rok 2008, odložily na rok 2010 aby se, jak říká, konaly ve stejném roce jako volby parlamentní.

Ale oficiální zdroje ve vládě se daly slyšet, že takový plán zachází pro hodně Mugabeho příznivců příliš daleko a možná bude opuštěn. Některé významnější figury v Zanu-PF by se třiaosmdesátiletého Mugabeho rády zbavily, znormalizovaly vztahy s velmocemi a pokračovaly dále „v novém Zimbabwe“ ruku v ruce s obchodními kruhy.

Ale takové změny byly vždy riskantní. Znamenají konfrontaci silných zájmů uvnitř vládnoucích kruhů.

Policista ze Zimbabwe mluvil s agenturní sítí Spojených národů IRIN o „neudržitelných podmínkách“, jimž policie nyní v důsledku politických tenzí čelí:

„Když se kvůli politickým nepokojům rozpoutá násilí, práce se pro nás, policejní důstojníky, stává nesnesitelnou. Od února jsme stále ve službě,“ tvrdí.

„Naši šéfové tvrdí, že u policie nejsou lidi a nikdo by neměl pomýšlet na odpočinek. To znamená, že jsme ve službě 24 hodin denně.

Tlak je ještě větší na nás, kteří jsme napojeni na PISI (rozdědku), protože musíme být venku, v čistých šatech, sbírat informace o tom, kdo co říká a zda existují plány mítinků a demonstrací, a kde,“ stěžuje si.

„Lidé jsou na armádu a policii stále naštvanejší, protože nás vláda používá na to, abychom je mlátili, a my

prostě provádíme rozkazy. To neznamená, že rádi bijeme lidi.

Uvědomte si, že někteří z nás jsou naši příbuzní, přátelé, sousedi. Ale musíme si chránit místa, v těchto dobách je těžké najít práci, a musím se starat o rodinu.“

Pokud by existoval koordinovaný tlak ze strany vedení MDC, policie se může rozštěpit. Tsvangirai a jeho kolegové nesou velkou zodpovědnost.

Opozice

Ale jsou zde také jiné síly, které se budou snažit zabránit skutečné změně. Spojené státy prosazují dvojkolejnou strategii. Na jednu stranu nechávají volný prostor jistým osobám uvnitř režimu, jako Gideonovi Ono, guvernérovi Zimbabwejské rezervní banky. Jeho neoliberalní politika vyhovuje institucím jako Mezinárodní měnový fond.

Na druhé straně se USA také snaží kooptovat opozici. Minulý týden předala Condo-lezza Riceová cenu Jenny Williamsové, a to jakožto jedné z deseti „Mezinárodních odvážných žen“. Williamsová je národní koordinátorkou skupiny „Ženy Zimbabwe, povstaňte“, organizace, která se vzpírá Mugabeho vládě a minulý týden uspořádala úspěšné protesty.

Iráčtí řezníci svobodu lidem ze Zimbabwe nedovezou. Krutý režim se při soustavném tlaku lidí může ukázat slabší, než se na první pohled zdá.

Překlad ze
Socialist Worker
MARTIN ŠAFFEK

Předplatte si Solidaritu

- ☐ Chci si předplatit následující čísla v ceně 100 Kč (včetně poštovného - dotujeme polovinu)
- ☐ Distribuční předplatné - chci si předplatit exemplářů časopisu.

Jméno:.....

Adresa:.....

Telefon:.....

Vyplněný ústřížek zašlete na adresu: Socialistická Solidarita, Poste restante, 160 41 Praha 6, nebo objednávejte na info@socsol.cz. Info: 775205682